

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

§. Præterea.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Porro maior necessitas requiritur, ut delegatus superiorem suum cogere possit ad causam sibi à Principe commissam suscipiendam: Et in ea ipsa coactione, aut pœnæ illatione dignitatis rationem habere debet, iuxta ea quæ dicta sunt supra in c. sanè, 11. hoc tit. Et videri possunt, quæ hic congerunt Barbatia col. 4. Felinus n. 1. & seqq. de personis nobilibus, aut in dignitate constitutis plerumque mitius puniendis, saltem pœna corporali, aut simili: nam talis pœna in maiore seu digniore persona maior censetur. Verùm in quibusdam casibus delictum specialiter aggravatur, propter delinquentis dignitatem & auctoritatem, ut in perfidia, periurio: quare & pœna augeri debet, iuxta c. cum quidam, de iureiur. 12. iun. Gl. ver. dignitate. Rectè autem Gl. hic ver. si coërcitionem, ostendit, quòd Princeps delegatus ex iusta causa cogere possit subdelegatum, & acceptare renitentem punire. Quia delegare est mandare, seu præcipere: quamobrem fieri non potest, nisi erga personam iurisdictioni delegantis subiectam, uti habetur in l. vn. C. Qui pro sua iurisdictione, &c. Atqui potestas præcipiendi sæpe inutilis esset, & illusoria (ut in seq. etiam c. habetur) nisi adiunctam haberet potestatem pœnam inferendi, saltem modicam, seu leuem. Est enim alia punitio maior, quæ directè infertur personæ per tormenta, carcerem, cibi subtractionem; alia modica, quæ est pecuniaria multa, uti ex Baldo hic refert Imola n. 16. Abb. n. 9. Sed & Ecclesiastica censura, præsertim excommunicatio ad maiorem coërcitionem spectat: Imò etiam bonorum confiscatio, aut magnæ bonorum partis priuatio: siquidem quia etiam ea in personæ notabilem afflictionem redundat.

§. Item cum.

Sicuti delegatus causam totam alteri subdelegare potest, ita & partem seu articulum aliquem v. g. partium citationem, & renitentem compellere, ac punire.

Probat: Quia quod iuris est in toto quoad totum, idem iuris est in parte quoad

partem, l. quæ de tota, 76. iun. Gl. ver. dicta sunt, ff. de rei vindic. Et habet hæc regula locum, inquit Abb. hic, si eadem sit ratio partium, quæ totius: v. g. Qui mala fide fundum alienum possidet, debet eum cum fructibus omnibus restituere, ergo etiam qui partem fundi alieni mala fide possidet, cum fructibus eius restituere cogitur.

§. Præterea.

Papa aliquibus commisit causam, remota appellatione. Sed Titius conuentus nihilominus appellauit ad Pontificem, siquæ causam alijs iudicibus postea delegauit, quærebatur, vtrum priorum iudicium iurisdictionis & sententiæ eorum executio suspensa censeretur? Respondet Papa Innoc. Si Papa ex certa scientia appellationis causam alijs iudicibus committat, tum censendum esse remocare iurisdictionem priorum iudicium, ut interim executio sententiæ suspensa esse debeat, donec de causa appellationis cognitum fuerit.

NOTANDUM Vn. Licet rescriptum posterius, quod est contrarium priori, nulla facta mentione reuocationis, subreptitium censeatur, iuxta c. 3. de rescript. tamen hæc regula limitari debet; nisi Papa ex certa scientia posterius rescriptum mittat, tum censetur priori derogare, quatenus contrarium est. Ut in proposito casu; Papa delegauerit causam, appellatione remota: postea admissa appellatione rescripsit ad alios iudices, ut de eius iustitia cognoscerent; hoc casu, si vel in rescripto posteriore addita sint verba, *ex certa scientia*, vel ex adiunctis seu alijs narratis appareat, Pontificem sciuisse, quòd causa prius commissa fuerit, appellatione remota priorum iudicium iurisdictionis, & sententiæ latae executio interim suspensa esse debet.

QVÆRES I. Si tantum suspensa est iurisdictionis priorum iudicium, donec posteriores cognoscant, quare dicit hic Pontifex, iurisdictionem priorum iudicium reuocari? Respondeo; Reuocari non absolute, sed secundum quid, quatenus ipsis concessa erat remota appellatione.

QVÆRES II. Si posteriores iudices contra

contra appellantem cognoscant, vtri iudices latam prius sententiam exequi debeant? Resp. Hanc q. tractat hic Innoc. n. 7. ver. donec, Imola n. 14. Resp. cum Abbat. hic n. 7. Barbat. col. 2. arg. c. cum in Ecclesia, 38. de appellat. vbi Gl. ver. alioquin, regulam tradit. Quod Iudex appellationis, qui confirmat sententiam quam alius tulit, non mandat eam executioni, sed remittit ad priorem: vt videl. iudicium, vbi latum est, etiam perficiatur. quamuis aliter docuerit idem Abb. in cit. c. cum in Ecclesia, n. 8. sed tu vide Gl. magnam, & quæ ibi dicuntur in c. 1. de appellat. in 6. Tholosan. de appell. lib. 2. c. 1. 4. n. 19.

§. Quia verò.

Si Iudex delegatus sententiæ à se late executionem Ordinario demandet, is autem ferat iniustam esse, nihilominus exequi tenetur, nisi obtinere possit, vt onus executionis sibi auferatur. Ratio est: Quia non cognitio, sed mera executio ei demandata est: Ergo obsequi debet delegato, tanquam qui ipso in hac causa maior seu superior est.

Aduerte, quod iudex differat ab executorre. Nam Iudex principaliter datur ad cognoscendum, & sententiam ferendam; accessorie autem, & consequenter ad exequendum. Executor verò principaliter datur ad exequendum; quamuis interdum accessorie cognoscere debeat, vt mox dicam. Est enim alius executor merus, & alius mistus, secundum Gl. hic ver. etsi sciat, Imolam n. 19. Merus executor dicitur, cui nulla cognitio, sed sola executio causæ plenè cognitæ, & decisæ committitur, & ipse nullas exceptiones admittere potest, vt colligitur ex l. sicut proponis, 6. C. de executione rei iudicatæ, & docet Gl. communiter recepta in c. de cætero, 5. de re iudic. Si tamen manifestò constet, errorem commissum esse, aut fraudem interuenisse, non debet exequi, sed ad Superiorem, seu Iudicem referre, iuxta c. 2. de crimine falsi, & videri potest Suarez de censuris disp. 3. sect. 15. n. 6. Executor mistus dicitur, cui non mera executio, sed etiam cognitio de facienda executione committitur. De hoc

sermo est in l. 4. C. si contra ius, & c. *Etsi non cognitio* (causæ principalis) *sed executio mandatur, de veritate precum inquire oportet, vt si fraus interuenierit, &c.* Talis est executor, qui à Papa per rescriptum deputatus est ad conferendum alicui beneficium, vt colligitur ex Clem. vn. hoc tit. iun. Gl. ver. executores, quæ inde colligit, quod isti deputati ad exceptionem habeant iurisdictionem delegatam. Et de hoc executore misto dicendum, quod exceptiones admittere, & de ijs cognoscere, quæ sunt ad impediendam, aut minuendam executionem, vt si deputatus sit ad executionem imperatæ solutionis, & reus conuentus compensationis factæ exceptionem obijciat, de ea cognoscere poterit. At verò de exceptionibus, quæ sunt de iustitia causæ, cognoscere ipse non potest, nisi in eum finem, vt intelligat, an ob eam causam ad Superiorem remittere debeat, iuxta c. de cætero, 5. de re iudic.

Quod si verò Iudex de statu rei informatus nihilominus executionem imperet, obedire debet executor, etsi sciat sententiam iniustam esse, sicuti hic Innoc. docet.

Sed pro pleniore huius doctrinæ intellectu ita distingue: Vel sententia iniuste lata est in causa ciuili, vel criminali: Si hoc secundum, ita vt agatur de occisione, vel mutilatione hominis innocentis, executor, v. g. Minister Iudicis, exequi non potest, vti hic Felinus notat n. 24. & docui lib. 3. tr. 6. c. 2. n. 8. §. ob eandem, quamuis aliqui nullum discrimen agnoscant inter causam ciuilem, & criminalem, vt videre licet apud Imolam hic n. 32. & seqq.

In causa ciuili iterum distingue: Vel sententia Iudicis non tantum iniusta est, sed etiam irrita, quia lata est contra iura manifesta, vel nullo iuris ordine obseruata: Et tunc executioni mandari non debet, quia tunc non agit vt Iudex, arg. c. forus 10. de verb. signif. & ex communi docet Imola hic n. 28. Abb. n. 4. Suarez loco cit.

Vel sententia valida est, quamuis iniusta seu contra ius partis litigantis, tum denuo distinguendum: Vel enim sententia est tantum materialiter iniusta, quia Iudex secundum

M m m m dùm